

สมาธิขึ้นมามันก็มีความสุขความสงบความระงับที่มหาศาล ถ้ามันเกิดปัญญา ปัญญาที่รื้อถอนขึ้นมาไม่พุดเลย เจ็บกริบ เพราะอะไร เพราะความจริงๆ มันมหัศจรรย์ ความจริงไม่เหมือนที่เขาไม้กันนั้นหรือ ออก ไอ้ที่เขาพุดๆ กัน เขาพุดเป็นนกแก้วนกขุนทอง

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาทรงจำธรรมวินัย ทรงจำไว้ทำไม ทรงจำไว้ประพฤติปฏิบัติ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเกิดความจริงขึ้นมา เวลาเกิดความจริงขึ้นมาะ แม้แต่การเหยียดการคู้การเคลื่อนไหวเขาก็รู้ คนที่ประพฤติปฏิบัตินะ เขาก็มีสติสัมปชัญญะของเขา เขาจะรักษาของเขา

ดูสิ เวลาเราจะหกล้ม เวลาเราตื่นปัดไปเลย แล้วจิตถ้ามันตื่น จิตที่ไม่มีสติปัญญา จิตมันเป็นอย่างนั้นนะ เขาถึงไม่ปล่อยยให้จิตเขาเป็นอย่างนั้น

เวลาเราตื่นหกล้ม ลื่นไหลฟรีด ล้มไปแล้ว นี่เพราะความลื่นไม่ขาดสติ แต่ถ้าคนเวลาจิตมันจะภาวนานะ เขามีสติสมบุรณ์ของเขา เวลามันจะลื่น ลื่นไปในอารมณ์นั้น เวลามันจะฟุ้งซ่านไปในอารมณ์นั้น เวลามันหกล้มลุกคลุกคลานขึ้นมามันได้มาแต่ความทุกข์ความยากทั้งนั้นนะ แต่ถ้ามันมีสติของมัน รักษาของมัน รักษาของมัน นี่ที่มีการกระทำ

นี่วันพระ ถ้าวันพระ วันโกนขึ้นมา โดยปกติชาวพุทธเราโดยโบราณเขาจะไปวัดไปวา แต่สมัยปัจจุบันนี้วันเสาร์วันอาทิตย์ ถ้าวันเสาร์วันอาทิตย์เพื่อระบบเศรษฐกิจโลก นี่เศรษฐกิจงออย่าพุดถึงการมักน้อยสันโดษนะ เดี่ยวชาติจะไม่เจริญ ชาติเจริญมันต้องมีการแข่งขัน ชาติเจริญมันต้องมีระบบเศรษฐกิจที่ดี

ระบบเศรษฐกิจที่ดี ปลาใหญ่กินปลาเล็ก การต่อรองเราสู้เขาไม่ได้ทั้งสิ้นนะ แล้วยิ่งผู้นำที่ฉลาดหรือผู้นำที่โง่ ผู้นำที่ฉลาดนะ เขารู้เท่าทันการบีบคั้นของกำปั้นใหญ่ แต่ถ้าผู้นำที่โง่ไปสอพลอเขา ประจบสอพลอเขา ไม่ได้เรื่อง นี่พุดถึงทางโลกใจ

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ ความจริงเราเกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน ชาติตะวันตกกับชาติทางตะวันออกก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน แต่มนุษย์ชาติตะวันออกของเรา เราเป็นมนุษย์ที่เป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เป็นชาวพุทธ เรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ในหัวใจของเรา

ทางตะวันตกของเขา ถ้าเขาถือความเชื่อของเขามันก็เรื่องของเขา นี่เป็นบาปเป็นกรรม
ของคนใด หลวงตาท่านพูดไป คนที่ไม่มีอำนาจวาสนาไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนา เวลา
พระพุทธศาสนาไม่เชื่อใครทั้งสิ้น ไม่เชื่อเทพเจ้าบันดาล ไม่เชื่อใครทั้งสิ้น เชื่อแต่ความเพียรของ
เรา เชื่อแต่สติปัญญาของเรา เชื่อแต่ศีล สมาธิ ปัญญาที่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา ถ้าเรานึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศน์อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์เป็นสัจจะ ทุกข์เป็นความ
จริง คนเราเกิดมาจะเผชิญกับความทุกข์ความยากทั้งนั้นนะ

ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้

ใครทนอะไรอยู่ได้บ้าง เราทนสิ่งใดๆ ไม่ได้ทั้งสิ้นเลย สิ่งที่เรา กำลังศึกษาๆ กันมา ศึกษา
มาเพื่อมีสมาธิมีปัญญา ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้

ทุกข์ควรกำหนด เรากำหนดสิ่งที่เราทนอยู่ไม่ได้ เรากำหนดถึงชีวิตของเรา

ชีวิตเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มันเป็นความทุกข์ความยาก แต่
ความทุกข์ความยากมันต้องมีที่มาที่ไปของมัน

สมุทัยควรละ สมุทัยควรละ ตัดหาความทะยานอยากไป เวลาทุกข์ก็อยากจะพ้นจาก
ทุกข์ พยายามผลักไสทุกข์ออกไป ทุกข์มันยิ่งเพิ่มขึ้น ๒ ชั้น ๓ ชั้น เวลาเมื่อกิเลสมาหลอกอยาก
ปรารถนา อยากจะยิ่งใหญ่ อยากต่างๆ มันก็มีแต่ความทุกข์ความยากของมัน

นี่อุเบกขา อุเบกขา สักแต่ว่า สักแต่ว่ามันกินนอนจมแต่ความกัลลหอนงในใจของตนไป

ถ้ามันนิโรธ มันมีมรรค มันมีมรรคก็มีสติปัญญาของเราขึ้นมา ชาวพุทธๆ ชาวพุทธที่เรามี
การกระทำ ถ้าชาวพุทธเป็นเนื้อหาสาระ ชาวพุทธเป็นกิจจะลักษณะ ไม่แข่งขันกับอะไรทั้งสิ้น

ไฉนนี้ชาวพุทธจะแข่งขันกับเขา อยากยิ่งใหญ่ อยากให้เขานับถือ อยากให้เขายอมรับ บ้า
บอคอแตก นี่ไง มันเพราะอย่างนั้นนะ เวลาอยากยิ่งใหญ่ ทางจงกรมก็เปิดไว้โล่งๆ เลยนะ ต้อง
เดินจงกรมให้คนเห็น เขาจะได้ นับถือศรัทธาเรา นี่ไง จะทำอะไรต้องทำอวดเขาไป อยากจะ

ยิ่งใหญ่ พอคำว่า “อยากจะยิ่งใหญ่” พอจิตมันคิดปั๊บนะ พฤติกรรมมันไปแล้ว เพราะทุกอย่างมันเกิดจากความรู้สึก จากความคิดทั้งสิ้น

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่โคนไม้ไม่มีใครดูแลเลย หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขาของท่าน ท่านมีการกระทำของท่าน คนที่กระทำจริงทำจริงของท่าน ท่านจะหาที่สงบระงับ หาที่หลีกเร้น แล้วทำให้มันเป็นจริงขึ้นมา

เวลาเป็นจริงขึ้นมาละ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี สิ่งที่มีค่าที่สุด มีค่าที่สุดในหัวใจของเราเนี่ย หัวใจของเราที่มันสุขมันสงบมันระงับนี้ ถ้ามันระงับ นี้ธรรมชาติอะไรๆ ใจคนเจ็บไข้ได้ป่วยเขาก็ไปหายารักษา หาหมอรักษาเขา

เวลาเราเกิดมา ถ้าคนมีสติมีปัญญา มันจะยอมรับ ยอมรับว่าเรามีกิเลสต้นเหตุความทะยานอยาก แต่ถ้าคนเกิดมานะ กิเลสมันยิ่งใหญ่ นะ โอ้โฮ! มันยิ่งใหญ่ มันเกิดมานี้ โอ้โฮ! คาบซ้อนเงินซ้อนทอง โอ้โฮ! มีแต่คนล้อมหน้าล้อมหลัง...นั่นนะมันตายเปล่า มันไม่ได้สิ่งใดเลย นี่ไง เพราะมันติดแต่ความสุขอย่างนั้น

แต่เวลาดูสิ ในสมัยพุทธกาล กษัตริย์เขาละราชบัลลังก์เขามาบวช เวลาประพฤติปฏิบัติไปแล้วเวลามันสิ้นกิเลสไป “ที่นี้สุขหนอ สุขหนอ สุขหนอ” สุขหนอโดยจิตมันสงบระงับ จิตที่มันมีคุณภาพ จิตที่มีความดีงาม

ดีงาม นี่วันพระ พอวันพระๆ ของเรา เรามาวัดมาวาระ เวลาถ้ากิเลสมันท่วมหัวนะ เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาด้วยตรอมใจ อู้ฮู! เจ็บซ้ำ คนอื่นเขามีความสุข คนอื่นเขามีความสุข

เราคาดหมายกันไปไง นี่ไง อบายมุขก็เป็นอบายภูมิ มีการเล่นเพื่อนรำต่างๆ นี่อบายมุขทั้งนั้น สิ่งที่เราอยู่กับอบายมุขแล้วมันจะเป็นความดีขึ้นมาได้อย่างไร อบายมุขนะ

แล้วเวลาที่เขาไปเล่นเพื่อนรำ เล่นการพนันขันต่อ อบายมุขทั้งนั้นนะ แล้วเขาก็ยังรื่นเรื่งกันนะ แล้วเราก็มาน้อยใจ อู้ฮู! เขามีแต่ความสุขกันนะ เรานี้เจ็บซ้ำ เดินจงกรมอยู่คนเดียว อู้ฮู! นั่งสมาธิไม่มีใครดูแล มีแต่ความเจ็บปวดในหัวใจ นี่ไง ถ้ากิเลสมันยิ่งใหญ่ในหัวใจ มันทับมันถม

แต่โดยธรรมชาติเนะ เวลาเราขีดเส้นตึกก็ให้สงบระงับมันก็โดยความไร้เดียงสาของมัน แต่กิเลสไม่ใช่อย่างนั้นนะ พอเราไปขีดเส้นมัน มันต่อต้าน มันต่อต้านนะ ดูสิ เวลาเด็ก เวลาถ้ามัน

ไม่ไปโรงเรียน เวลาจะไปโรงเรียนมันบอกมันป่วยมันเจ็บ อู้ฮู! พ่อแม่มันพาไปโรงพยาบาลนะ แต่จริงๆ ไม่ใช่ มันไม่อยากจะไปโรงเรียน

ไฉนก็เลสเหมือนกัน เวลาขีดเส้นเวลาจะภาวนานะ อู้ฮู! มันเจ็บปวดไปหมด แหม! คนเราเกิดมาไม่มีวาสนา คนเกิดมาต่ำต้อย คนเราเกิดมามันไม่เทียบเคียงสังคมเขา

ไม่รู้หรือว่านั่นผู้ยิ่งใหญ่ ผู้ยิ่งใหญ่เพราะอะไร เพราะบารมีสิทธิ์ ทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี บารมีของเราที่เราจะประพฤติปฏิบัติของเรา คนที่ไม่มีสติไม่มีปัญญา ไม่มีอำนาจวาสนาทำได้อย่างไร

การประพฤติปฏิบัตินี้ ไม่ใช่หุ่นยนต์ หุ่นยนต์ตั้งโปรแกรมไว้ให้มันเดินไปเดินมา เดินจงกรม มันเป็นไปไม่ได้หรอกเพราะมันไม่มีหัวใจ

ไฉนเราด้วยความสมัครใจของเรา ด้วยความพอใจของเรา ด้วยความปรารถนาศีลสมาธิ ปัญญา ด้วยความปรารถนามรรคผลอันนั้น ด้วยความปรารถนามรรคผลอันนั้นมันต้องแลกมาด้วยความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ ด้วยความควบคุมดูแลหัวใจของเรา พลิกแพลงหัวใจของเราที่อยู่ในอำนาจของกิเลสให้มาอยู่ในอำนาจของธรรม ให้มีศีล ให้มีสมาธิ ให้มีปัญญา เราภูมิใจ เราพอใจ เราจะการปฏิบัติ

แล้วพอการปฏิบัติทุกขียากทั้งนั้นนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๙ ปีนี้ทุกขียาก ตกนรกทั้งเป็น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทุกขียาก ท่านทุกขียากของท่าน ทุกขียากเพราะอะไร ทุกขียากเพราะกิเลสมันต่อต้าน กิเลสมันครอบงำ กิเลสมันยังพลิกแพลง เหมือนนักเรียนจะไปโรงเรียนมันต่อต้านว่ามันเจ็บมันป่วยของมัน แต่เวลามันพลิกแพลงของมัน มันกระทำของมัน

นี่ก็เหมือนกัน กิเลสมันต่อต้านๆ เพราะคำว่า “กิเลสมันต่อต้าน” มันทำลายมันนะ ไฉนกิเลสต่อต้านทำลายมันแสดงออก แล้วถ้ามีสติปัญญา เราต่อสู้กับมัน การต่อสู้กับมัน การพลิกแพลง การกระทำอันนั้นมันด้วยเขาวนด้วยปัญญา

ใครมีเขาวนปัญญามากน้อยแค่ไหน มีอุบายวิธีการแค่ไหนที่จะพลิกแพลงกับมัน ถ้าเรามีเขาวนมีปัญญามีอุบายวิธีการ นั่นนะความเพียรชอบๆ ถ้าความเพียรชอบ ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะอันนี้สำคัญมาก พอสำคัญมากมันถึงเป็นความจริงขึ้นมา

นี่พูดถึงนักปฏิบัติ เวลาปฏิบัติขึ้นมา ถ้าปฏิบัติขึ้นมาแล้วถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาแล้ว มีแต่ความรื่นเริง ไม่มีความน้อยเนื้อต่ำใจเลย แล้วจะทำสิ่งใด ทำสิ่งใดด้วยความภาคภูมิใจ เพราะทำด้วยความภาคภูมิใจ ด้วยการกระทำนะ

แล้วถ้ามันสงบมาบ้าง คำว่า “สงบมาบ้าง” มันเป็นครั้งเป็นคราว จิตของเรามันสงบ ระวังแล้ว ที่มันไม่เสื่อมไป ไม่คลายไป เป็นไปไม่ได้หรอก สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง อารมณ์ เราพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงตลอด ความรู้สึกนึกคิดเราให้มันคงที่ได้ไหม ไม่มีทาง คิดดีขนาดไหน ถูกรางวัลที่หนึ่ง อู้ฮู! ปลื้มใจมาก พอเขามาไถตั้งค์ จบเลย อู้ฮู! ไม่ถูกก็ดี ถูกก็มีแต่โดนไถ นั้นไป แล้ว มันไม่มีอะไรคงที่หรอก มันแปรสภาพทั้งสิ้น

นี่ก็เหมือนกัน ในการกระทำ ถ้ามันสงบลงบ้าง มันดิ่งมาบ้าง จำอันนั้นไว้ แล้วพยายาม ทำอย่างนั้น เห็นไหม ทำความสงบบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้าจนเป็นสมาธิ จิตตั้งมั่น จิตมีกำลัง พอจิตมีกำลังแล้วเราฝึกหัดใช้ปัญญาของเรา เวลาปัญญาเราเกิดขึ้น นี่เอกบุรุษ เราเป็นผู้ที่ กระทำ เราจะสร้างขึ้นมา เห็นไหม

เวลาบวชออกมาจากโบสถ์ แหม! พระที่สะอาดบริสุทธิ์ เขาอยากทำบุญๆ กันนะ เพราะ มันสะอาดบริสุทธิ์ มันไว้ใจได้ ถ้าไปอยู่ในวัดแล้วเดี๋ยวมันจะพลิกแพลงไป ไว้ใจได้หรือเปล่า

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจที่มันกะล่อนปลิ้นปล้อนอยู่ในหัวใจนั้นนะ ถ้ามันสงบระงับขึ้นมา มัน ไว้ใจได้ แล้วเวลามีสติปัญญาพลิกแพลงของมัน ใช้ปัญญาของมันไป นี่มันยังไว้ใจได้เข้าไป ใหญ่ เพราะอะไร เพราะภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ปัญญาเกิดจากการ ภาวนาเป็นสมบัติของเรา เราเป็นคนเห็น เราเป็นคนกระทำ

เวลาเราเห็นสิ่งใด ความเห็นนั้นเห็นจริงไหม จริง ความเห็นนั้นจริงๆ แต่มันเป็นจริงไหม ไม่จริง ไม่จริงเพราะมันกะล่อน มันต่อแหล

แต่ถ้ามันพิจารณาบ่อยครั้งเข้า เพราะเราโดนหลอก โดนกะล่อน โดนปลิ้นปล้อน นี่ ปัญญาของกิเลส ปัญญาของสมุทัยมันหลอกมันลวงมาตลอด มันหลอกมันลวงจนเราหัวปักหัว ปำ แล้วเราพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ เห็นความจริงกับความหลอกแตกต่างกันอย่างไร ถ้าความ หลอก หลอกแล้วมันไม่มีเหตุมีผล

เวลาเป็นความจริงๆ มันมีเหตุมีผล มันเป็นมรรคเป็นผล มันเป็นศีล เป็นสมาธิ เป็นปัญญา ปัญญาที่แยกที่แยะ ที่ถอดที่ถอน ที่สำรอกที่มันคาย โอ้ย! มันเป็นความจริงๆ มันต้องเป็นความจริง ความจริงเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันทิฏฐิโก กิเลสมันปลิ้นปล้อนไม่ได้ มันหลอกหลวงไม่ได้ มันพลิกแพลงไม่ได้ มันต่อต้านไม่ได้ มันไม่มีสิ่งใดจะต่อต้านได้

แต่ถ้ามันพลิกแพลง มันไปในทางเดียวกัน เออ! นี่มันมีสมุทัยจรมมา มันมีสมุทัย มีกิเลส ตัณหาความทะยานอยากบวกรมา มันลากไปหมดแหละ นี่เวลามันไม่มีเหตุมีผลไง ว่างหมดเลย ว่างอย่างไร...ไม่รู้ ว่าง ก็ว่างนะ มันไม่รู้

แต่ถ้ามันเป็นภาวนามยปัญญา มันมีเหตุมีผลของมันตลอด นี่ไง ถ้ามันเป็นจริงๆ คนที่ภาวนา ภาวนาอย่างนี้ มันต้องมีที่มาที่ไปของมัน นี่พูดถึงคนที่มีอำนาจวาสนา ถ้าเป็นจริงๆ ขึ้นมา

วันพระ วันพระวันผู้ประเสริฐ เราพยายามดูแลรักษาหัวใจของเราให้เป็นผู้ประเสริฐ พระพุทธศาสนาไม่เชื่อใครทั้งสิ้น แม้แต่อาจารย์ของตน กาลามสูตร อย่าให้เชื่อ เเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาให้มันเป็นจริงขึ้นมา

แล้วครูบาอาจารย์ที่พูดนะจริงหรือเปล่า เราจะตรวจเช็คอาจารย์เราได้เองเลย ถ้าเราเป็นสมาธิ เขาไม่เป็น เขารู้ไม่ได้ ถ้าเราเป็นปัญญา เขาไม่เป็น เขารู้ไม่ได้ ถ้าเราสมุจเฉทปหาน เขาไม่เคยสมุจเฉทปหาน เขารู้ไม่ได้ แล้วถ้าเขารู้ไม่ได้แสดงว่าเขาไม่เคยเห็น เขาไม่เคยเป็น เราพิจารณาของเรา เรากระทำของเรา

วันพระ เราจะบอกว่า วันพระ วันโกนแล้วอย่าปล่อยให้วันเวลาล่วงไป วันคืนล่วงไปๆ บัดนี้ทำอะไรรออยู่ นี่ก็อายุ ๖๐-๗๐ แล้วนะ หลวงปู่สี ๙๖ ใจ ตายแล้ว ๘๐-๙๐ นี่สูงสุด แล้วเราละ นับไปเลย ๑ ๒ ๓ ๔ วันเวลามันผ่านไป วันเวลามันผ่านไปแน่นอน แล้วตายไปแล้วจะเกิดมาพบพระพุทธศาสนาอีกไหม จะเกิดมาพบพระสงฆ์หรือไม่ เพราะพระสงฆ์ตายไปก่อน

เกิดมาจะไม่เจอใครอีกนะ เกิดมาแล้วจะเคว้งคว้างเลย เฮ้ย! ใครจะเนีย ไม่เคยรู้จักใครเลยนะ นี่ไง วันคืนล่วงไปๆ บัดนี้ทำอะไรรออยู่ จริงจังของเราเพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง